

מסורת הש"ס

(א) כיון קב. ע"ז. (ב) לקמן
ע"ז. (ג) כ"ה מתיקא
ה"ב דמי. (ד) לקמן ק"ל.
ק"ה. (ה) גיטין פ"ג. (ו) ע"ז.
(ז) לקמן ע"ז.

תורה אור השלם

1 אל תמנע טוב מבעוליו
בדורות לאל ידך
לעשותו. משלי ג כו

גהרות הב"ח

(א) נ"ב לדיחא דמתגר
בארבעה וכו'. בארבעה
היה עובדו: (ב) ש"ח
ד"ה אפי' וכו'. דאין
עליה: (ג) ת"ב ד"ה
היה וכו'. דהיה
פועלים וכו' מה שפיר:

מסוף רש"י

הבא לי גיט ואתחן
אמרה התקבל לי גיט.
האם אמרתי למה הנה
לעמי הוא אומר לנעם
אשק אמרתי התקבל לי גיט
(גיטין פ"ג. ודא אומר.
העלה אומר לו הילך מה
ערכיך. וכו'. אפילו
הגיע גט לידה אימא
מגורשת. כדמפרש רז"ל
(שם. שבעה מדין. דמקן
דאמר שלח הילך מה
שארית מתוך. אריבורא
דידה קא סמיך. אדעתא
דיבורא שלח קאמר ליה
הילך כמה שאמרה.
דמתינת לי שלח
לקבלתא הילך אימא
מגרשת. דמי הילך בעל
טיהא אדעתא דשליחא
קבלה יהי טיהא ולא
אדעתא דהולכה. ושלח
לקבל לא הו' (שם). דאי
סלקא דתוך דאריבורא
דידה קא סמיך. והכי
קאמר ליה אלא לך דיעב
אלא מלמרה יהי מפרת
ליה טיהא (שם). מבי מבי
גיטא לידה מיהא
תיגרש. הנה בעל נמי שלח
להולכה שיהי (שם).

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

עו.

עין משפט
גז מציאה

ואם בעל הבית חוזר בו ידו על הספוסה. יתן להם לפי מה
שעשו ואם הולכה מלאכה פועלים על כרחו יתן להם כמה שפסק
חוץ ממה שזרף להולאות בהשלמתה: כל המסנה ידו על
הספוסה. כגון נמן אמר לנעם לנעם לנעם אדום ונצנו שחור אם
השכח וימר על הילואה אין נותן לו
שכרו משלם אלא דמי ילואת עליה
וסממני ואם ילואה ימירה על השנה
נותן לו את השנה: וכל החוזר בו.
בגמרא (א) מפרש לאומי מאי: גמ' מורו
כסן לא קפני. דניהו הילי הטעו
הם את בעל הבית או בעל הבית
אזתן דל"ח היה ליה למיתני לשון
חזרה: דאטעו פועלים אהרדי.
אחד מן הפועלים הטעה את חבירו:
בארבעה וכו'. ליומא: אמר להו.
היה בתלמא: סבור וקובל. ומאי
ולעבר לא נתן בעה"כ אלא ג' ימי
דמי. דתרעומת יהיה לו ולא יומר:
וליתוי פועלים יהי מסגרי. אי
מתגר בארבעה על כרחיה דבעה"כ
ימיב ארבעה דהא קמי נטול מעכל
הבית מה שהנהא אזתן ואע"פ שלא
זוהו והרי הנהא אזתן ככך וחי מתגר
בשלה מאי תרעומת איכא: הוה
ערכיך. לנכס אדם דזקוק לפועלים
שכרם לא בארבעה: לא בקיט אימא
בבעל הבית עסקיך. כפועל שיש
לו לפנמי שדות שכן שלו ואינו נשכר
למלאכה אחרים אם לא ביותר על
דמי שכרות והיינו תרעומת דחי
לאו דלמרת לי ג' לא הייתי מולול
בעמי: לעולם כפועלים. הרגילים
למלאכה אחרים: כריסקא. שחפרו
הרץ סביבות שדה ואין מלאכתן
ניכרת כגון דמלו מילא כדמסיים רז"ל:
אל תמנע טוב מבעוליו. פסוק הוא
במשלי: דעסיסו אעילויא. אע"פ
שאמרו לו הרי אנו נשכרים כדברי
בעל הבית לא לפחות מקבלתו של
זה אמרו אלא להוסיף וכן אמרו
מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית
אין שבעל הבית פותח אי אמר לן
האי שרכס עלי יתן משלו וחי אמר
שרכס בעל בעל הבית יש להם
תרעומת עליו: אלא. הא מיבעיא
לן אמר ליה בעל הבית בארבעה והוא
אמר ליה תלתא ואמרו ליה הרי אנו
נשכרים כמו שאמר בעל הבית מאי:
אדיבוריה דפועל סמיך. והכי אמרו
ליה מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית
ולית ליה אלא תלתא ותרעומת דאל
תמנע טוב: או דלמא. לאו לדדיה
היינוהו אלא הכי אמרו אמר דברי
בעל הבית נלך ולא סבור וקובל
ושקלי ד: ה"ג הבא לי גיט ואשקך
אמרה הסקבל לי גיט. האשה שאמרה
לאחד אם תמלא את בעלי אמור לו

אם בעל הבית חוזר בו ידו על התחונה
וכל המשנה ידו על התחונה: וכול החוזר
בו ידו על התחונה: גמ' חזרו זה בזה
לא קתני אלא הטעו זה את זה דאמעו
פועלים אהרדי ה"כ דמי דאמר ליה בעל
הבית זיל אוגר לי פועלים ואזל איהו
ואמעניהו היכי דמי אי דאמר ליה בעל
הבית בארבעה ואזל איהו אמר ליה בתלמא
תרעומת מאי עבדיתיה סבור וקובל אי
דאמר ליה בעל הבית בתלמא ואזל איהו
אמר ליה בארבעה ה"ד אי דאמר ליה
שרכס עלי ג' ימיב ליה מודייה דתניא
ה"ה השוכר את הפועל לעשות בשלו והראוהו
בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר
ונטול מבעל הבית מה שהנהו לא צריכא
ה"ו אמר ליה שרכס על בעל הבית ולחוי
פועלים יהי מתגרי לא צריכא דאיכא
(א) דמגר בארבעה ואיכא דמתגר בתלמא
דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה
מרחיני ומתגריני בארבעה איבעית אימא
הבא בבעל הבית עסקיך דאמרו ליה אי לאו
דאמרת לן בארבעה הוה זילא בן מילתא
לאתגריה איבעית אימא לעולם בפועלים
עסקיך דאמרי ליה כיון דאמרת לן בארבעה
מרחיני ועבדיני לך עבדיתא שפירתא
וליתוי עבדיתיהו כריפקא ריפקא נמי מידע
ידע דמלי מיא ה"ו לא ידעי איבעית אימא
לעולם דאמר ליה בעל הבית בארבעה
ואזל איהו אמר ליה בתלמא ודקאמרת
סבור וקביל דאמרי ליה לית לך יאל תמנע
טוב מבעוליו פשיטא א"ל אמר ליה בעל
הבית בתלמא ואזל איהו א"ל בארבעה ואמרי
ליה כמו שאמר בעל הבית דעתייהו אעילויא
ה"א לא אי א"ל בעל הבית בארבעה ואזל איהו
אמר ליה בתלמא ואמרי כמה שאמר בעל
הבית מאי אדיבורא דדיה קא סמיך דאמרי
ליה מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית או
דילמא אדיבורא דבעל הבית קא סמיך
ת"ש ה"הבא לי גיט ואשתך אמרה התקבל
לי גיט והוא אומר הילך כמה שאמרה אמר
רב נחמן אמר רבה בר אבוח אמר רב אפי'
הגיע גט לידה אינה מגורשת שמעתי
מינה אדיבורא דדיה קא סמיך דאי סלקא
דעתך דאדיבורא דדיה קא סמיך מבי מבי
גיטא לידה מיהא תיגרש אמר רב אשי
הכי

ואזל איהו אמר ליה בארבעה דעתייהו אעילויא. והא דלמרו
ליה כמו שאמר בעה"כ היינו מהימנת לן דהכי אמר בעה"כ
אי נמי משום דחי אמר בעל הבית עפי מארבעה היה להם כמו
שאמר בעל הבית והיינו דמבעיא ליה בחר הכי אי אמרין מהימנת לן
דהכי אמר בעה"כ אי משום דעתייהו
אעילויא: דעתייהו אעילויא.
באמר ליה שרכס עלי אימרי דחי
אמר ליה שרכס על בעל הבית
מאי נפקא מינה אי דעתייהו אעילויא
דבעה"כ לא ישלם להם אלא מה
שהנהו. ר"י וכן רבינו חננאל:

(לעיל) השוכר את האומנין
וחזרו בהם
ידם על התחונה. שאם קבלו קמה
לקצור בשני שלשים וקצרו חליה
(א) והוקרו וזוהי מה שעמיד לעשות
סלע וחזי וחזרו פועלים לא יתן להם
רק חזי סלע לפי שזעקו למת סלע
וחזי לקצור חליה השני והיינו כר'
דוקא ואם בעה"כ חזר בו ידו על
התחונה פירש כקונטרס אם החלו
פועלין ואין שיהי אלא שקל וחזר בו
בעה"כ יתן להם סלע וחזי לפי שחזי
הסלע ימלא שיגמרו קצירו ולא רה
לפרש דידו על התחונה כשהוקרו
פועלין יתן להם סלע וחזי על חזי
שעשו כמו עבדיתא ואמר שאין
בכרה כי למה יתן להם בעה"כ יומר
ממה שהמה ענהם כיון שאין
מפסידין בחזרת בעה"כ ואדרבה יומר
מרויחים שנתה ימלאו שימנו להם
סלע וחזי לקצור חזי קמה והוא לא
היה נותן להם כ"א סלע וא"ח דאמר
לקמן (דף ע"ג.) אמר מר או יגמרו
מלאכתם ויעלו לן שלשים פשיטא לא
צריכא דול עבדיתא ואמר בעה"כ
ופייסוהו פועלים והשתא למה חזר
בעה"כ בזה כבשיל שהחל המלאכה מה
מרויח בחזרה הלא לרין ליתן להם
סלע וחזי על מה שעשו ופועלים
נמי למה פייסו כיון שאין מפסידיים
כלום וי"ל דבעה"כ חזר מתמה שמה
שהיתה קטטה ביניהם ופועלים פייסו
שלא יצטרכו לתפס ולמלאו מקום
להשתכר: דאי ס"ד אריבורא
דידה סמיך כי פשו גיטא דידה
סיהא תגרש. דחי אמרין דגבי
פועלים דעתייהו אעילויא דבעה"כ ה"ג
ה"ל למימר דעתייהו דבעל אעילויא
דידה דאמרה הבא לי גיטא אע"ג
דהאי דקאמר שלח התקבל לי גיט
הוי עילויא עפי לנעם דאמרת
יותר במהרה אם היתה האשה אומרת
כן מכל מקום השתא שאמרה האשה
הבא הוי עפי וזות הבעל אי סמיך
אמאי דקאמר שתגרש מיהא כשיגיע
גט לידה וכיון דלא מיגרשא אלמלא
לאו דעתייהו דבעל אעילויא דידה ה"ג גבי
פועלין לית לן למימר דעתייהו אעילויא דבעה"כ אבל אין לפרש דעילויא
דבעל הוי מה שאינה מתגרשת במהרה דהא עדיף ליה ממתגרשת
לאמור כי עכשיו יהיה צדו עדיין אם לקיים אם לגרש והשתא פשיט ליה
בפשיטות דנסמון לא יתיישב דקאמר בשלמא אי איתמר איפכא כו'
משהגיע גט לידו מגורשת דאדיבורא דידה קא סמיך ולפי זה היינו
אגריעות' דידה שמתגרשת מהרה ופשיט דכ"ש דאעילויא דבעה"כ יש
לסמוך וא"כ כותר פשיטות דלעיל דהוי פשיטא ליה דעתייהו אעילויא
דקאמר שלח ולא אגריעותא דבעה"כ והכא סמיך בעל אגריעותא דידה:
אין
להולכה חו צדו הוא וכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש:
הכי

ג א מ"י פ"י מהלכות
שכירות הל' ד יעיון
בהשגות ונמנה השנה
סמך עשין פט טושי"פ ח"מ
פ"י טו שפ"ג ג וכו' שג
שפ"ה ד נבג"ה:
ד ב מ"י טו פ"ע הל' ד
י"ח מהל' מפרה הל'
כ ד סמך טו וכו' פ"י
טושי"פ ח"מ טו שג שפ"ג
ד וכו' ק"ל שפ"ג יוד יא:
ה ג מ"י פ"ט מהלכות
שכירות הל' ג סמך
עשין פט טושי"פ ח"מ טו
שג שפ"ה א:
ו ד מ"י טו הל' ט סמך
טושי"פ ח"מ טו טו
שג שפ"ה א:
ז ה ו ז ח מ"י טו הל'
ז סמך טו טושי"פ ח"מ
פ"י שג שפ"ה א:
ח ט מ"י טו טושי"פ טו
שפ"ג ב:
ט י מ"י טו טושי"פ טו
שפ"ג ג:
י ב מ"י טו וסמך טו
טושי"פ טו שפ"ג ד
ולית ליה אלא תלמא:
יא ל מ"י פ"ו מהל'
גיטין הל' א סמך
עשין כ טושי"פ ח"מ טו
קמ שפ"ה ח: